

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/144/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613203954
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8613203954.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a členov senátu JUDr. Petra Šama a JUDr. Jozefa Škraba v právnej veci žalobkyne: G. F., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. XXX/XX, F., zastúpenej splnomocneným zástupcom U. B., nar. XX.X.XXXX, bytom X. U. XXX/XX, F., proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., Užhorodská 21, Košice, IČO: 47 231 785, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 5C/238/2013-181 zo dňa 13.2.2015, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

odôvodnenie:

Okresný súd Svidník rozsudkom č.k. 5C/238/2013-181 zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/2538/2012 zo dňa 19.1.2012. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobkyňa sa pôvodne domáhala určenia neplatnosti rozhodcovského rozsudku. Na pojednávaní 19.11.2014 súd pripustil zmenu žaloby tak, že súd zruší rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/2538/2012 zo dňa 19.1.2012. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, pričom rozhodca neriešil spor, ale iba pohľadávku predloženú rozhodcovskému súdu. Žalobkyňa nemá vedomosť o žiadnom spore. Rozhodcovská doložka nebola osobitne dojednaná a je podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. neprijateľnou zmluvnou podmienkou ktorej bol spotrebiteľ nútený podrobiť sa. Rozhodcovský súd vybral sám žalovaný a vybral si ho vo svojom sídle. Preto sa namieta neplatnosť rozhodcovskej doložky.

Žalobca navrhol žalobu zamietnuť z dôvodu nedodržania zákonnej 30-dňovej prekluzívnej doby na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Z vykonaného dokazovania súd zistil, že v rozhodcovskom rozsudku rozhodcu JUDr. U. X. 19.1.2012 bola uložená povinnosť žalobkyňi ako žalovanej zaplatiť sumu 156,18 Eur a trovy rozhodcovského konania 276,- Eur.

Súd nárok žalobcu posudzoval podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. týkajúce sa spotrebiteľských zmlúv. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná zmluvná podmienka“), pričom podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, a to písm. c) sa môže žalobca žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy a podľa písm. j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecné záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa. Okresný súd konštatoval, že dojednanie rozhodcovskej doložky, ktorá nebola osobitne vyjednaná je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve a je neplatnou. Preto súd žalobe vyhovel v celom rozsahu.

Čo sa týka námietky žalovanej ohľadom 30-dňovej prekluzívnej lehoty, súd je toho názoru, že ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej. V takomto prípade inak 3-ročná objektívna premlčacia doba sa predĺži na 10 rokov (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Žalobkyňa nezmeškala 30-dňovú prekluzívnu lehotu.

O trovách konania účastníkov bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí vo veci.

Proti rozsudku okresného súdu dala odvolanie žalovaná obchodná spoločnosť. Žalobkyňa pôvodne podala žalobu 8.7.2013, kde sa domáhala určenia neplatnosti rozhodcovského rozsudku. Na pojednávaní 19.11.2014 súd pripustil zmenu žaloby tak, že súd ďalej rozhodoval o zrušení rozhodcovského rozsudku. V dôsledku pripustenej zmeny žalobného návrhu z 18.11.2013 je otázne, či žaloba bola podaná včas. Zákon o rozhodcovskom konaní v § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. stanovuje 30-dňovú lehotu na podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Pôvodnou žalobou z 8.7.2013 sa domáhala vyslovenia neplatnosti rozhodcovského rozsudku, ale až podaním z 18.11.2013 bola podaná žiadosť na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Zákonom stanovená lehota 30-dňová lehota na podanie žaloby proti rozhodcovskému rozsudku, nebola dodržaná.

Samotné rozhodnutie súdu prvého stupňa o úmyselnom, bezdôvodnom obohatení a predĺžení všeobecnej 3-ročnej objektívnej premlčacej doby na 10 rokov je tvrdením súdu nezrozumiteľným a v tejto časti je rozsudok nepreskúmateľný. O akom bezdôvodnom obohatení tu súd hovorí. Takýto názor súdu považuje za nezákonný a tvrdenia a postup súdu priamo v rozpore so zákonom.

Stanovenie lehôt zákonom na uplatnenie práva nemôže byť v rozpore s právami účastníkov, pričom sú jasne stanovené premlčacie či prekluzívne lehoty. Napadnutý rozsudok nie je len nezákonný a nepreskúmateľný, ale aj prekvapivý.

Súd odmietol vykonať výsluch žalobkyne aj svedkov. Žalovaný ani len nemohol tušiť, že súd na základe takéhoto skutkového stavu nároku vyhovie. Žalovanému bola odňatá možnosť konať pred súdom. Súd odmietol vykonať dôkazy a skutkový stav nebol vôbec zistený. Jediným podkladom na vydanie rozsudku bol len rozhodcovský rozsudok a žiadne zmluvy či iné dôkazy sa v odôvodnení neuvádzajú. Navrhuje odvolaciemu súdu zistiť, či žaloba nebola podaná oneskorene. Keďže rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné a arbitrárne, navrhuje zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu.

Zástupca žalobkyne k podanému odvolaniu zrekapituloval poisťné podmienky medzi účastníkmi. Nie je jasné, na základe čoho Arbitrážny súd Košice priznal žalovanej poisťovacej spoločnosti sumu 156,18 Eur z poisťnej zmluvy. Navyše, táto čiastka má predstavovať províziu sprostredkovateľa, pričom takáto položka žalobkyne neprinášala žiadne protiplnenie, resp. žiaden úžitok a slúži výhradne potrebám odporcu. Rozhodcovský súd rozhoduje tisícky návrhov, kde v skrátenej forme sú popierané práva spotrebiteľov. Spoločnosť Rapid life je prepojená s Arbitrážnym súdom Košice, pričom rozhodujúca nie je položka pohľadávky 156,18 Eur, ale práve trovy konania, a to rozhodcovského súdu v rozsahu 276,- Eur. Už tým sa mal zaoberať prokurátor a slovenské súdy, aby odpadli tisícky konaní týkajúcich sa činnosti spoločnosti Rapid life. Pri zmene žaloby, tak podľa § 41 ods. 2 O.s.p., každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený. V danom prípade Zákon o rozhodcovskom konaní povoľoval zrušovanie rozsudku, preto podanie z 19.11.2013 nie je zmenou žaloby, ale spresnením žalobného petitu. Súd sa stotožnil s námietkou žalobkyne, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá núti spotrebiteľa podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovský súd si vybral sám žalovaný. Žalobkyňa považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za vecne správne.

Krajský súd prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania napadnutého rozhodnutia (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné potvrdiť ako vecne správne, pokiaľ bol zrušený rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice. Žalobkyňa dňa 8.7.2013 podala žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku, že chce určiť, že rozhodcovský rozsudok je neplatný, pretože rozhodcovská doložka o rozhodcovskom konaní je neplatná (§ 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z.). Keď žalobkyňa podaním zo dňa 17.11.2013, doručeného okresnému súdu 19.11.2013, žiadala určiť, že rozhodcovský rozsudok sa zrušuje, tak okresný súd svojím rozsudkom zo dňa 27.11.2013 č.k. 5C/238/2013-27 žalobu zamietol s poukazom na to, že prihliadol na námietku žalovanej spoločnosti, že nemôže v súdnom konaní domáhať sa neplatnosti rozhodcovského rozsudku. Odvolací súd uznesením z 10.4.2014 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie s poukazom na to, že Zákon o rozhodcovskom konaní v § 40 jasne uvádza, že je možné podať žalobu na zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku. Preto aj súd mal s poukazom na § 41 ods. 2 O.s.p. hodnotiť podanie žalobcu podľa jeho obsahu, s tým, že v prípade nepresnej formulácie žalobného petitu mal súd odstraňovať vady návrhu s poukazom na § 40 zákona č. 244/2002 Z.z. o žalobách na zrušenie tuzemského rozsudku. Keďže okresný súd nemal ujasnené, čo je predmetom návrhu žaloby, nemohol žalobu rovno zamietnuť. Takýto postup súdu prvého stupňa nie je správny, a najmä z hľadiska toho, že žalobkyňa dodatočne spresnila návrh žaloby. Preto je potrebné vychádzať zo záveru odvolacieho súdu, že žaloba o zrušení rozhodcovského rozsudku bola podaná 8.7.2013, ale s nepresným petitom žaloby, že rozhodcovský rozsudok je neplatný. Vadnosť tohto návrhu bola odstránená podaním zo 17.11.2013 a presné určenie žalobného petitu na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Preto odvolací súd nepovažuje námietku žalovaného v tejto časti za dôvodnú.

Žaloba z 8.7.2013 na zrušenie rozhodcovského rozsudku bola podaná v zákonnej 30-dňovej lehote, pretože rozhodcovský rozsudok bol doručený žalobkyňi 20.6.2013 a žaloba bola doručená okresnému súdu 8.7.2013. Bola zachovaná 30-dňová prekluzívna lehota na podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku (§ 41 ods. 1 zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní).

Čo sa týka ďalších námietok žalovanej obchodnej spoločnosti, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nedostatočne odôvodnené, a že rozhodnutie je prekvapivé, tak je potrebné vychádzať z celého obsahu spisu a záverov odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa, že ide o nárok z povinnosti stanovenej Arbitrážnym súdom Košice, kde žalobkyňa napadá nedostatok právomoci Arbitrážneho súdu v Košiciach rozhodnúť vec pre neplatnosť rozhodcovskej doložky. Vo všeobecnosti súd namieta rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože rozhodcovský súd si vybrala sama žalovaná obchodná spoločnosť a vybrala si ju vo svojom sídle. Odvolací súd má už určité skúsenosti z prejednávania veci proti žalovanej obchodnej spoločnosti týkajúcej sa konaní pred rozhodcovským súdom na základe rozhodcovských doložiek dojednávaných na základe poisťnej zmluvy, pričom vo všeobecných poisťných podmienkach v časti XV. sa dohaduje poisťovňa a poisťník na tom, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Žalovaná obchodná spoločnosť v tejto veci poukazuje na osobitné zmluvné dojednania č. 1/2007 o tom, že v bode 2. poisťník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akýchkoľvek sporov medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodov účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle čl. XV. v časti týchto VPP. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku. Odvolací súd či iné súdy už judikovali výklad tohto osobitného zmluvného dojednávania tak, že nedošlo k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky tak, ako to má na mysli § 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z., že rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Podľa ods. 2 rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. V čase uzavretia poisťnej zmluvy 22.9.2008 platil zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v § 7 riešil otázky nekalých obchodných praktík, ktoré okrem toho, že sú zakázané, definujú nekalú obchodnú praktiku a najmä klamlivé konanie či agresívnu obchodnú politiku, ktorá určitým spôsobom zneužíva dôverčivosť spotrebiteľa. Zákonné úpravy vyplývali z dôvodov, že po vstupe do Európskej únie platia pre členské štáty jej smernice prijaté Európskym spoločenstvom a v danom prípade Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, že zmluvy majú byť vypracované jednoducho, zrozumiteľnou rečou a že spotrebiteľ má skutočne príležitosť preskúmať všetky podmienky a ak sú pochybnosti, mala byť interpretácia priaznivejšia pre spotrebiteľa. Takouto ochranou práv spotrebiteľa sa zaoberal aj okresný súd, keď konštatoval neprijateľné zmluvné podmienky, a to dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve. Osobitné zmluvné dojednanie č. 1/2007 nesvedčí o tom, že skutočne žalobkyňa ako poistená bola riadne

poučená o dôsledkoch rozhodcovského konania a dopadu čl. XV. všeobecných poistných podmienok o dojednaní rozhodcovského konania. Ani z rozhodcovského dojednania v časti XV. nevyplýva to, že bolo dohodnuté konanie pred konkrétnym rozhodcovským súdom, takže výber rozhodcovského súdu bol výlučne záležitosťou žalovanej obchodnej spoločnosti. Dojednanie rozhodcovského súdu v sídle poskytovateľa služieb (poistenia) je nekalou obchodnou praktikou, ako vyplýva aj z konkrétneho súdneho rozhodnutia Európskeho súdneho dvora vo veci C-243/08 Pannon proti Erzsébet Sustikné Györfi, kde vopred stanovená podmienka predajcom, ktorá nebola individuálne dohodnutá, a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory vyplývajúce zo zmluvy súdu, v ktorého obvode sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa, spĺňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska smernice (Smernica Rady č. 93/13/EHS) kvalifikovaná ako nekalá. Na druhej strane, ak by aj nedošlo k osobitnému podpísaniu osobitných zmluvných podmienok č. 1/2007, tak povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu by stále vyplývala zo všeobecných poistných podmienok, a to čl. XV., pričom tieto všeobecné poistné podmienky mali byť súčasťou poistnej zmluvy. Žalobkyňa ako účastníčka poistnej zmluvy bola vždy zaviazaná k povinnosti podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Navyiac, tieto zmluvné dojednanie sú súčasťou predtlaču, pričom podľa názoru odvolacieho súdu, dojednanie rozhodcovskej zmluvy ako osobitnej zmluvy nemá byť súčasťou všeobecných poistných podmienok. Nie je možné uzatvárať rozhodcovské zmluvy len odkazom na všeobecné poistné podmienky. Z toho dôvodu rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne, pokiaľ rieši otázku neplatnosti rozhodcovskej doložky z uzavretej poistnej zmluvy.

Ak nedošlo k platnému uzavretiu rozhodcovskej doložky v písomnej forme, ako to predpokladá § 4 ods. 1, 2 rozhodcovského zákona č. 244/2002 Z.z., potom vo veci konal rozhodca bez platnej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodoval neprávomocný orgán - rozhodca bez platnej rozhodcovskej zmluvy. Keď vo veci rozhodol neprávomocný orgán a rozhodnutie rozhodcu tak žalovanú nezaväzuje.

Keďže takýto spôsob dojednania rozhodcovskej doložky je podľa Občianskeho zákonníka neplatným dojednaním, je to neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná, potom mohol okresný súd s poukazom na § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z. rozhodnúť, že rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sa zrušuje. Žalobkyňa úspešne poprela platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Pokiaľ je namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia z hľadiska odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa pri úmyselnom, bezdôvodnom obohatení a 3-ročnej objektívnej premičacej doby, tak tieto námietky žalovaného nie sú významné z hľadiska toho, že žalobkyňa podala žalobu v zákonnej 30-dňovej lehote, pričom výsledkom súdneho konania je práve zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Z hľadiska vyššie uvedeného krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne.

Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z., ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Preto odvolací súd nerozhodoval o trovách odvolacieho konania, o ktorých bude rozhodovať v ďalšom konaní okresný súd.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.